

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

§. 1. De Sponsalibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

TITULUS VIII.

DE

Sacramento Matrimonii.

Initiatur Matrimonium sponſione, conſenſu ratificatur, & copula conſumatur. *Gloſſ. in cap. licet. de tranſlat. Episcop.*

§. Primus.

DE

Sponsalibus.

Quæres primò. Quid ſunt Sponſalia?

R. Sunt futurarum nuptiarum promiſſa. *Can. noſtrates. 3. cauſ. 30. q. 5.* Sive ſunt mentio & repromiſſio nuptiarum futurarum. *L. 1. ff. de Sponſal.* Dicta ſunt à ſpondendo, nam moris fuit veteribus ſtipulari & ſpondere ſibi uxores futuras. *L. 2. ibid.* Unde & ſponſi ſponſæque appellatio nata eſt. *L. 3. ibid.*

Quæres ſecundò. Quæ ſunt eſſentialia ſponſalium?

R. Mutuus conſenſus exterius expreſſus: quia ſufficit nudus conſenſus ad conſtituenda ſponſalia. *L. ſufficit. 4. ff. de Sponſal.*

Quæres tertio. Quotuplex conſenſus?

R. Contrahuntur ſponſalia aut purè, aut adjectâ die, aut ſub conditione. *§. ruruſus. Inſtit. Jur. Canon. de Sponſal.*

ſal. 1mò. Purè contrahunt, qui de matrimonio contrahendo purè & ſine omni conditione dant fidem. *Cap. 2. de Sponſal. 2dò.* Dies adjicitur ſponſalibus, cum quis intra certum temporis ſpatium aliquam ſe ducturum in uxorem convenit, in qua ſpecie ſi per eum non ſteterit, quominus intra præfixum terminum cum eadem matrimonium contraheret, liberè ad nuptias alterius tranſire poterit. *§. Dies inſtitut. Canon. de Sponſal. 3tò.* Sub conditione celebrat ſponſalia, qui ſub conditionis nomine aliquam ſibi deſponſat. *Cap. 1. de Conditionib. appoſit.* Ea quæ ſub conditione promittuntur, vel jurantur, non obligant, niſi à conditione recedatur, uti receditur, ſi conſenſus de præſenti, aut carnalis inter eos ſit commixtio ſubſecuta. *Cap. de illis. 3. de condit. appoſitus.*

Bbb 3

Quæ-

Quæres quartò. Quibus modis consensus exprimitur ?

R. Variis modis : re, verbis, & literis. In sponsalibus constituendis parvi refert, per se & coram, an per internuntium vel per Epistolam, an per alium hoc factum sit. *L. in Sponsalibus. fin. ff. de Sponsalib.* Imò re : Si quis desponsaverit uxorem, vel subarrhaverit. *Can. si quis. 15. caus. 27. q. 2. cap. fin. de despons. impub.* 2dò verbis : Si inter ipsos intercesserit tantummodo promissio de futuro, utroque dicente alteri : Ego te accipiam in meam, & ego te in meum, sive verba similia. *Cap. si inter. 31. de Sponsal.* Si alter non intellexerit, quod alter proposuit, ad communem verbi intelligentiam recurratur, & cogatur uterque verba prolata in eo sensu retinere, quem solent rectè intelligentibus generare. *Cap. ex literis. 7. de Sponsal.* 3tò literis : Ut cum absentes inter se de futuris nuptiis per Epistolam paciscuntur, quod ipsum per nuntium vel Procuratorem fieri poterit. §. *Contrahuntur. instit. Canon. de Sponsalib.* 4tò. Consensu per alium expresso : quia ex sponsalibus, quæ parentes pro filiis puberibus vel impuberibus plerumque contrahunt, ipsi filii, si expressè consenserint, vel tacitè, ut si præsentés fuerint, nec contradixerint, obligantur, & ex eis oritur justitia publicæ honestatis. Idem est, si filii tempore sponsalium absentes & etiam ignorantes eadem sponsalia post scientes ratificaverint tacitè vel expressè. *Cap. unic. §. porrò. de despons. impub. in 6.*

Quæres quintò. Quodnam objectum sponsalium ?

R. Matrimonium futurum licitum & validum. Nam juxta legitimas sanctiones pactum turpe vel rei turpis, aut impossibilis de jure vel de facto nullam obligationem inducit. *Cap. fin. de pactis.* Ideo qui votum castitatis emittens juravit se quandam ducturum postea in uxorem, jubetur pro eo, quod juravit temerè, pœnitentiam agere, & votum, quod Deo fecit, observare. *Cap. rursus. 6. qui Cleric. vel voventes.*

Quæres sextò. Quæ ætas ad sponsalia requiritur ?

R. In sponsalibus contrahendis ætas contrahentium definita non est, ut in matrimonio, quapropter & à primordio ætatis sponsalia effici possunt, si modò id fieri ab utraque persona intelligatur, id est, si non sint minores, quam septem annis. *L. in Sponsalibus. 14. ff. de Sponsalib.*

Si infantes ad invicem, vel unus major septennio, & alter minor sponsalia contraxerint, ipsi vel parentes pro eis, nisi per cohabitationem eorum matrimonium, seu aliàs verbo vel facto ipsorum liquidò appareat eisdem in eadem voluntate factos majores septennio perdurare, sponsalia ejusmodi, quæ ab initio nulla erant, per lapsum dicti temporis minimè convalescunt. *cit. cap. unic. de desponsat. impub. in 6.*

Quæres septimò. An matrimonium ex defecto ætatis nullum vim sponsalium habeat ?

R. Affirmativè. Si pubes & impubes vel duo impuberes non proximi pubertati, & in quibus ætatem malitia non supplebat, per verba contraxerint de
præ-

præsenti, juris interpretatione tantum sunt sponsalia de futuro, & licet verba consensum exprimentia de præsenti haberent, & matrimonium contrahere intenderent, attamen contractus valuit, ut potuit, non sicut agebatur. *Cit. cap. unic. §. idem.*

Quæres octavo. Quæ obligatio ex sponsalibus nascitur?

R. Qui de matrimonio contrahendo purè & sine omni conditione fidem dederunt, commonendi sunt, & modis omnibus inducendi, ut præstitam fidem observent. *cap. præterea. 2. de Sponsal.* Renuentes censurâ ecclesiasticâ compelli possunt. *Cap. ex literis. 10. de Sponsal.* Quia tamen libera debent esse matrimonia, monendi potius sunt quam cogendi: cum coactiones difficiles soleant exitus frequentes habere. *Cap. requisivit. 17. de Sponsal.*

Quæres nono. Quod impedimentum matrimonii ex sponsalibus oritur?

R. Ex sponsalibus puris & certis oritur efficax ad impediendum & dirimendum sequentia sponsalia vel matrimonia, non autem ad præcedentia dissolvendum impedimentum justitiæ publicæ honestatis. *Cap. 1. de Sponsal. in 6.* Hoc impedimentum Trident. *Sess. 24. de Reform. matrim. cap. 3.* Sustulit, ubi sponsalia quâcunque ratione invalida sunt; ubi autem valida fuerunt, primum gradum excedere non vult.

Quæres decimo. An sponsi sponsalia dissolvere possint?

R. 1mo. Si sponsi se ad invicem admittere noluerint, ne fortè deterius inde contingat, ut talem scilicet ducat,

quam odio habet, adinstar eorum, qui societatem interpositione fidei contrahunt, & postea eandem sibi remittunt, hoc potest in patientia tolerari. *cap. præterea. 2. de Sponsal.* Nec obest, si pœna à sponsalibus appositâ fuerit, à resiliendis solvenda. Cum enim libera matrimonia esse debeant, inanis est omnis pœnarum adjectio. *Cap. gemma. 29. de Sponsal.*

2do. Qui infra annos matrimonio aptos sponsalia contrahunt, sive uterque sive alter reclamet, antequam ad annos matrimonio aptos pervenerint, & separari postulent, non sunt audiendi. *Cap. de illis. 7. de despons. impub.* Sed usque ad legitimam ætatem expectare tenentur, & tum, si simul esse noluerint, separentur, nisi carnalis commixtio antea intervenerit. *Cap. à nobis. 8. ibid.*

3to. Mulier, quæ, postquam annos nubiles attingit, ei qui nondum ad annos aptos matrimoniis venerat, nupsit, cum in eum semel consenserit, amplius non poterit dissentire; nisi ipse, cui nupsit, postquam ad legitimam ætatem pervenit, in eam suum negaverit præstare consensum. *Cit. cap. de illis.* Si tamen non tam sponte suâ quàm à parentibus coacta cum impubere contraxerit, & puerum usque ad annum 14. minimè expectandum duxerit, liberam habet facultatem alium virum accipiendi. *Cap. ex literis. 11. de desponsat. impuber.*

Quæres undecimo. Quando sponsalia jure dissolvuntur?

R. Tunc sponsalia jure ipso dissolvuntur,

vuntur, quando nullâ habitâ ratione voluntatis & consensûs partium ex certa superveniente causa dissolvuntur. §. *Dissolvuntur. instit. Canon. de Sponsal.* Ut fit in sequentibus casibus:

1mo. Per matrimonium, ut si quis post promissum matrimonium alteram per verba de præsentî sibi desponsset, etiamsi inter ipsum & primum Jurementum intervenerit, non tamen potest separari à secunda. *Cap. si inter. 31. de Sponsal.* Quia si quis mulieri fidem fecerit pactionis, non debet aliam ducere: si aliam duxerit, pœnitentiam debet agere de fide mentita; maneat tamen cum illa, quam duxit. Non enim rescindi debet tantum Sacramentum. Si autem fecerit fidem consensûs, non licet ei aliam ducere: si autem duxerit, dimittet ipsam, & adhærebit priori. *S. Augustin. in cap. 1. de Sponsa duor.*

2do. Si quis S. Ordinibus fuerit insignitus, aut religionem ingressus ac professus, solvuntur sponsalia. §. *item ex contrario. institut. Canonic.* Equiparantur Sacri Ordines professioni religiosæ quantum ad dirimenda sponsalia contracta de futuro, non tamen de præsentî. *Extrav. antiqua. Joannis XXII.*

de voto. & Gloss. in cap. unic. de voto. in 6. verb. Sacri Ordinis.

3to. Affinitas (idem est de alio quolibet impedimento dirimente) sponsalibus superveniens illa dirimit, ad quod sola fama sufficit. *Arg. cap. super eo. 2. de Consanguinit. & Affinit.*

Quæres duodecimò. Quando de facto sponsalia dirimuntur?

R. Cum legitima emergente causa alterius voluntati dissolutio permittitur. §. *facto. instit. Canon. de quo Innocent. III. in cap. quemadmodum. 25. de jurejurand.* Si quis juraverit se aliquam in uxorem ducturum, non potest ei fornicationem opponere præcedentem sed subsequenter, ne illam ducat in conjugem; quia in illo juramento talis intelligi debet conditio; si videlicet illa contra regulam desponsationis non venerit. Sed quid si post juramentum mulier fieret leprosa vel paralytica, vel oculos, vel nasum amitteret, vel quicquam ei turpius eveniret, nunquid vir teneretur eam ducere in uxorem? Profectò ductam non posset dimittere, sponsam autem de futuro admittere non teneretur: quia multa impediunt matrimonium contrahendum, quæ non dirimunt jam contractum,

§. Secun-